

РОЗДІЛ 2. НОВІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ І ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

ЗАВДАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Байбара Т.М. (Київ)

Методика навчання природознавства належить до педагогічних наук.

Предметом її вивчення є процес навчання природознавства у початкових класах. Зміст методики розробляється насамперед на основі розуміння її як науки про організацію процесу навчання природознавства у початкових класах. Це зумовило виділення змісту методики трьох рівнів.

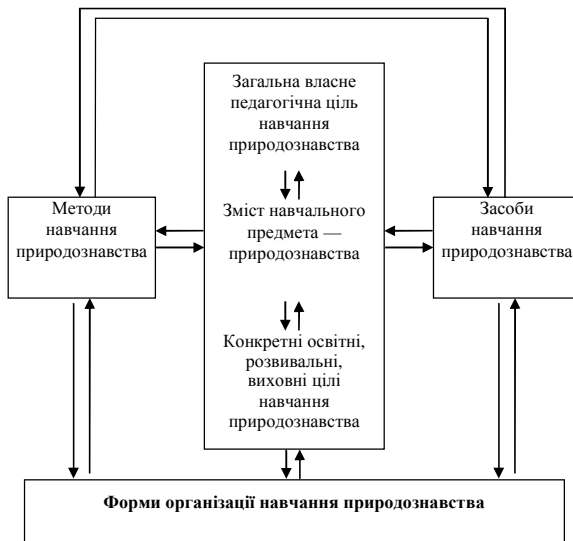
Перший рівень — сутність навчання і об'єктивні загальні закономірності його проходження.

Другий рівень — генезис компонентів методичної системи з природознавства, їх зміст та загальні закономірності реалізації кожного на основі взаємозв'язків і взаємозалежностей між ними.

Третій рівень — способи, форми і засоби втілення закономірностей здійснення кожного компонента в конкретних педагогічних ситуаціях.

Перший рівень забезпечується під час вивчення педагогіки та психології. У методиці психолого-педагогічні знання актуалізуються в логічній послідовності з виділенням закономірностей і зв'язків між основними поняттями.

На основі актуалізованих знань будується методична система (Схема 1).

Психолого-педагогічні знання є основою визначення генезису кожного з компонентів системи, їх загального змісту та закономірностей реалізації щодо навчального предмета — природознавства і вікових можливостей його засвоєння молодшими школярами. Ці узагальнені знання складають другий рівень змісту методики. Вони дозволяють орієнтуватися у педагогічних ситуаціях, формулювати педагогічні задачі та знаходити шляхи їх розв'язання за допомогою різноманітних способів, форм і засобів. Сукупність конкретно-методичних способів, форм і засобів й особливості їх використання залежно від змісту тем навчального предмета і підготовки учнів є третім рівнем змісту методики.

Отже, методика навчання природознавства, як педагогічна наука, розробляє зміст кожного компонента методичної системи, умови їх реалізації з урахуванням специфіки навчального предмета та вікових особливостей молодших школярів вивчає взаємозв'язки між ними й розробляє найефективнішу технологію управління процесом навчання, спрямовану на освіту, розвиток і виховання особистості кожного учня.

Мета методики навчання природознавства досягається через розв'язання конкретних завдань:

- 1) вивчення історичного досвіду розвитку методики навчання природознавства у школі I ступеня;
- 2) визначення освітніх, розвивальних та виховних цілей природознавства та його місця в системі початкової школи;
- 3) розробку змісту природознавства як навчального предмета, що реалізується в науково обгрунтованих програмах і підручниках;
- 4) розробку методів, прийомів, засобів наочності та форм організації процесу навчання природознавства, критеріїв їх вибору стосовно кожної конкретної педагогічної ситуації;
- 5) розробку системи підготовки майбутнього вчителя до організації та керування процесом навчання природознавства молодших школярів.

Література

1. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах. Навчальний посібник. – К.: Веселка, 1998. – 334 с.

ОСОБЛИВОСТІ МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ ПТАХІВ РІЗНИХ ТРОФІЧНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ

Харченко Л.П., Коц С.М., Ликова І.О., Скічко О.С.(Харків)

В процесі еволюції птахи пристосувалися до найпрогресивнішого способу пересування — польоту. Полегшення апарату травлення у птахів йшло шляхом зниження його ємкості при швидкому проходженні їжі, що привело до формування морфофункціональних особливостей в будові травної системи птахів.

Дані анатоно-гістологічних досліджень будови органів травної системи птахів різних трофічних спеціалізацій дозволяють зробити висновок про відносну універсальність її будови про що свідчить: схожість гістологічної будови стінки травного тракту птахів, яка складається із трьох оболонок; відсутність спеціальних гістологічних структур в оболонці стінки травного тракту птахів різної трофічної спеціалізації; слабка морфологічна і функціональна диферен-